

Miljøverndepartementet

Postboks 8013 Dep
0030 OSLO

Deres ref.: 200900459-5/MD
Vår ref.: 09/00152-2
Prosjekt:

Trondheim 22.05.09

ALMINNELIG HØRING. FORSKRIFT OM KART, STEDFESTET INFORMASJON, KOMMUNALT PLANREGISTER OG AREALFORMÅL

Norges geologiske undersøkelse (NGU) viser til Miljøverndepartementets brev av 26.02.09 om denne saken. NGU har disse kommentarene.

1. Problemstillinger som er omtalt spesielt i Miljøverndepartementets høringsbrev

I Miljøverndepartementets høringsbrev er disse temaene spesielt omtalt:

- Nasjonal arealplan-ID
- Elektronisk signatur
- Regulering i flere høydenivåer
- Utforming av planer som skal fremmes i henhold til ny lov
- SOSI produktspesifikasjon for digitalt planregister og arealplan.

NGU har ingen kommentarer til disse problemstillingene.

2. Manglende hensynssone for framtidige mineralressurser

Det går fram av ot.prp. nr 32 (2007-2008) Om lov om planlegging og byggesaksbehandling kap 5.5. at "Norges geologiske undersøkelser mener det er meget konstruktivt at utvalget foreslår å innføre hensynssoner som et virkemiddel for å styre arealbruken." Bakgrunnen for NGUs syn er uttalelser til NOU 2001:7 og NOU 2003:14. Her framholder NGU bl.a:

NOU 2001:7. "En vesentlig svakhet er knyttet til de framtidig interessante forekomstene som ennå ikke er satt i drift. Arealbrukskategorien "Områder for råstoffutvinning" er hensiktsmessig for forekomster i drift, men synes ikke tilpasset forekomster som kan bli gjenstand for framtidig råstoffutvinning. Det bør innføres en underinndeling i LNF-områdene som kalles "Mulig framtidig råstoffutvinning".

NOU 2003:14. "Lovforslaget legger opp til at arealdelen skal gi kommunen grunnlag for å styre arealbruken gjennom arealformål, hensynssoner, retningslinjer og bestemmelser. NGU mener det er meget konstruktivt at planlovutvalget foreslår å innføre hensynssoner som et virkemiddel for å styre arealbruken.

Innenfor NGUs arbeidsområde er det i lovforslagets § 9-8 ført opp flere tema hvor det er aktuelt å bruke virkemiddelet hensynssoner. Det gjelder bl.a. sone utsatt for skred, ras og flom, sone for sikring av vannforsyning og sone for vann-, avløps-, energi-, transport- eller vegløsninger.

Sone for mulige framtidige mineralressurser er imidlertid ikke nevnt i § 9-8. Vi antar at det er en forglemmelse. Arealformålet "Råstoffutvinning" i § 9-7 er hensiktsmessig for forekomster i drift, men

synes i mindre grad tilpasset forekomster som kan bli gjenstand for framtidig råstoffutvinning, men hvor det er usikkerhet om og når forekomsten kan komme i drift. Det bør derfor innføres en hensynssone kalt "Mulig framtidig råstoffutvinning".

I ot.prp. 32 (2007-2008) kap 5.5.4 heter det at formålet med hensynssonene er å "angi spesielle forhold uavhengig av bruksformålet som skal vektlegges for å detaljplanlegge et område eller avgjøre om en bestemt bruk er i samsvar med planen."

"Hensynssoner kan brukes til å klargjøre de interesser en må legge vekt på når en skal ta stilling til tillatt bruk. Det kan f.eks. angis jordvernsone, soner med særlige hensyn til kulturvern, kulturlandskap, naturvern eller friluftsliv, og differensierte jordbruks-, skogbruks- og reindriftssoner."

Videre går det fram i kommentarene til § 11-8 at hensynssonene kan markere "faktiske, naturgitte forhold som er avgjørende for arealbruken. Eksempler på dette er områder som er utsatt for flom eller skred, eller hvor det er viktige naturtyper og andre forekomster som kan være viktig for naturens mangfold, jf. naturtypekartleggingen og MiS-kartleggingen i skog, eller hvor det er forurensning i grunnen. Hensynssoner skal avgrenses til de interesser som vil ha vesentlig betydning for beslutninger om å godkjenne nye tiltak i sonen."

På de områder NGU leverer geologisk informasjon til kommunal arealplanlegging, og hvor det er aktuelt med hensynssoner, er det lagt opp til bruk av hensynssoner, med ett unntak. Mineralressurser er i ot.prp. nr 32 ikke nevnt under omtalen av virkemidlet hensynssoner. NGU er enig i at "hensynssoner skal avgrenses til de interesser som vil ha vesentlig betydning for beslutninger om å godkjenne nye tiltak i sonen." Men etter NGUs syn blir det da et misforhold i detaljeringsgrad når det framheves at man bør ta hensyn til de detaljerte MiS-kartleggingene i skog, mens kommunene ikke kan ta hensyn til mulige framtidige råstoff-forekomster som i det enkelte tilfelle kan representere milliardverdier. I den sammenheng er det også noe påfallende at det legges opp til å ta hensyn til "forurensning i grunnen", reelt nok, mens mulige, store framtidige råstoffverdier i grunnen ikke skal tas hensyn til.

Videre legges det i høringsnotatet opp til en rigid nasjonal norm for hensynssoner hvor det ikke åpnes for andre hensynssoner enn de som er oppført i vedlegg II, hvor det med henvisning til PBL § 11-8 a-c er listet opp 33 spesifiserte hensynssoner. Etter at høringsnotatet ble sendt er radonfare kommet med som hensynssone, se versjon 03.04.09 SOSI for ny PBL.

NGU foreslår at det innen rammen av ot.prp. nr 32 sin forutsetning om "at det kan gis forskrift etter § 11-1 siste ledd om de mer detaljerte innholdselementene i hensynssoner" bør kunne innføres en hensynssone for "Mulig framtidig råstoffuttak". Behovet begrunnes nå som i tidligere uttalelser fra NGU, med at arealformålet råstoffutvinning ofte er lite egnet for å ta hensyn til mineralforekomster som ikke er satt i drift, men som kan bli meget verdifulle og nødvendige råstoffkilder på lengre sikt.

Om departementet skulle mene at loven ikke hjemler for en slik hensynssone på nasjonal basis, bør det som et minimum kunne åpnes for at kommunene har anledning til definere aktuelle hensynssoner ut fra spesielle behov, hvor mulige framtidige mineralressurser kan være ett slikt behov.

3. Andre kommentarer

Vedlegg I i høringsnotatet omhandler "Arealformål og underformål med koder". Her brukes "Råstoffutvinning" som formål i kommuneplanens arealdel, mens det legges opp til å bruke "Steinbrudd og massetak" som formål i reguleringsplan, uten at det går særlig klart fram om dette er relativt synonymt med "Råstoffutvinning", eller eventuelt den største av flere underkategorier av "Råstoffutvinning". Selv om NGU i sine høringsuttalelser til de aktuelle NOU-ene ikke hadde kommentarer til begrepet råstoffutvinning må det sies at begrepet er litt gammelmodig og ikke fullt ut dekkende for alle typer uttak av råstoff fra berggrunn og løsmasser. Dersom det er mulig ville det vært bedre å bruke begrepet råstoffuttak både i kommuneplanens arealdel og reguleringsplan uten ytterligere underkategorier. Det ville vært entydig og detaljert nok.

Selv om det ikke berører NGUs geologiske arbeidsområde vil vi peke på behovet for en mest mulig klar språkbruk også når det gjelder andre arealformål som skal brukes i en "felles nasjonal database". Det gjelder for eksempel for reguleringsplanen de to formålene "privat tjenesteyting" og "næringsvirksomhet, kontorer", hvor det neppe er mulig å se den reelle forskjellen på de to formålene.

Med hilsen

Morten Smelror
Adm. direktør

Amund Rein
Utredningsleder